

Міністерство освіти і науки України

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Спортивний комітет України

Матеріали XI Міжнародної інтернет-конференції

Харківська державна академія фізичної культури

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

29 березня 2018 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І
СПОРТУ УКРАЇНИ**

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ
ФЕДЬКОВИЧА**

СПОРТИВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

«СПОРТ ТА СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО»

**Матеріали
XI Міжнародної наукової інтернет-конференції**

29 березня 2018 року

УДК 796:316.3

Спорт та сучасне суспільство: Матеріали XI Міжнародної наукової інтернет-конференції 29 березня 2018 р. / НУФВСУ. - К.: Олімпійська література, 2018. - 272 с.

**Вітальне слово проректора з науково-педагогічної
роботи НУФВСУ**

Борисової Ольги Володимирівни

Шановні учасники наукової конференції!

Щиро вітаю Вас з нагоди проведення XI Міжнародної наукової інтернет-конференції «Спорт та сучасне суспільство», яка щорічно проходить в Національному університеті фізичного виховання і спорту України. Приємно, що студентська наукова конференція «Спорт та сучасне суспільство», що була започаткована кафедрою професійного, неолімпійського та адаптивного спорту, сьогодні набула міжнародного статусу.

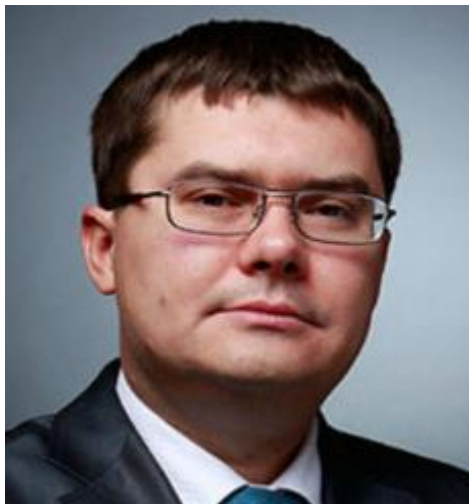
Думати глобально, діяти локально — такий девіз сьогодення, який вимагає активних дій бо тільки у невинному творчому пошуку можна досягнути вершини розвитку особистості. Сучасний соціум вимагає творчих, ініціативних, креативних та цілеспрямованих членів суспільства, а заклади вищої освіти повинні реагувати на запити та виклики сьогодення. У зв'язку з цим набуває першочергового значення проведення у закладах вищої освіти наукових досліджень, студентських конференцій, семінарів.

Наразі важливим чинником розвитку науки в нашій країні є виховання у майбутніх фахівців методологічної культури, підвищення вимог до результатів дослідницької праці, забезпечення високої ефективності у підготовці фахівців галузі фізичної культури і спорту.

Сподіваюсь, що проведення конференції стане важливим кроком на шляху до обміну знаннями, джерелом корисної інформації для студентів навчальних закладів України та зарубіжжя. Бажаю всім учасникам конференції плідної праці, цікавих доповідей та конструктивних дискусій!

З повагою,

О. В. Борисова

**Вітальне слово президента Спортивного
комітету України
Шевляка Іллі Миколайовича**

Шановні учасники та гості конференції!

Від щирого серця та від імені Спортивного комітету України вітаю Вас із проведенням XI Міжнародної інтернет-конференції «Спорт та сучасне суспільство».

Незважаючи на сучасні тенденції, які так чи інакше впливають на розвиток спорту, дуже важливо продовжувати розвивати та підтримувати спортивну науку. Сьогодні безпосередньо актуальним є вирішення проблем, пов'язаних із функціонуванням неолімпійських видів спорту в Україні та визначенням подальших перспектив розвитку професійного та адаптивного спорту.

Впевнений, що студентська наука в стінах Національного університету фізичного виховання і спорту України та співпраця з профільними закладами вищої освіти України та близького зарубіжжя сприятиме підготовці кваліфікованих фахівців сфери фізичної культури і спорту

Бажаю всім учасникам та гостям XI Міжнародної студентської інтернет-конференції «Спорт та сучасне суспільство» плідної праці, цікавих дискусій та нових досягнень задля розвитку нашої країни.

З повагою,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'I. M. Shevlyak', written in a cursive style.

І. М. Шевляк

- ЗИНОВ МИКИТА, МЕРШАВКА ВАЛЕНТИНА, НАГОРНА ВІКТОРІЯ** ВИЗНАЧЕННЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ В АДАПТИВНОМУ СПОРТІ НА ПРИКЛАДІ ТЕНІСУ НАСТІЛЬНОГО 221
- КИЗИМЕНКО ГЕОРГІЙ, ДЕМЧЕНКО МАРГАРИТА, НАГОРНА ВІКТОРІЯ, ПЕТРЕНКО ГЕННАДІЙ** ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ КОНСТРУКЦІЙ ШТУЧНИХ КОЛІННИХ МОДУЛІВ В АДАПТИВНОМУ СПОРТІ 226
- ЛАПШИНСЬКА ЄЛИЗАВЕТА, ЯРМОЛЕНКО МАКСИМ** ПРОБЛЕМИ ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ СПОРТСМЕНА З ВАДАМИ ЗОРУ (НА ПРИКЛАДІ АРМРЕСЛІНГУ) 231
- МАСЛОВ АНДРІЙ, КОГУТ ІРИНА, МАРИНИЧ ВІКТОРІЯ** ПЛАВАННЯ ЯК ЗАСІБ РЕАБІЛІТАЦІЇ 235
- МІШИНА КАТЕРИНА, МІШИН МАКСИМ** СУЧАСНИЙ СТАН ВІТЧИЗНЯНОГО ПАРАЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ (НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ ВИСТУПІВ СПОРТСМЕНІВ УКРАЇНИ НА ПАРАЛІМПІЙСЬКИХ ІГРАХ) 240
- НУЖНА ДАРИНА, ЯРМОЛЕНКО МАКСИМ** ТАКТИКА ПРОХОДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЇ 5 КМ СПОРТСМЕНАМИ ЗІ СПИННО-МОЗКОВИМИ ПОРУШЕННЯМИ В ЛИЖНИХ ГОНКАХ 245
- ПЕТРОНЮК АНАСТАСІЯ, СТАРЕПРАВО МАКСИМ, КРОПИВНИЦЬКА ТЕТЯНА** ЕВОЛЮЦІЯ СУСПІЛЬНИХ ПОГЛЯДІВ НА ІНВАЛІДНІСТЬ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО РОЗВИТКУ 249
- ПОВАЖНЮК СТАНІСЛАВ, ШУТОВА СВІТЛАНА, КОНСТАНТИНОВСЬКА НАТАЛЬЯ** РОЗВИТОК БАСКЕТБОЛУ СЕРЕД СПОРТСМЕНІВ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УКРАЇНІ 254
- РИБАК ДМИТРО, КОГУТ ІРИНА** МОТИВАЦІЯ СПОРТСМЕНІВ З ІНВАЛІДНІСТЮ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ І СПОРТОМ 260
- ТЕЛШЕВСЬКИЙ ДМИТРО, ЯРМОЛЕНКО МАКСИМ** СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АДАПТИВНОГО СПОРТУ В УКРАЇНІ 265
- ШУСТА ІРИНА, ПТИН МАР'ЯН** ЗМАГАННЯ В СИСТЕМІ АДАПТИВНОГО СПОРТУ (НА ПРИКЛАДІ INVICTUS GAMES) 269

ВИЗНАЧЕННЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ПРОБЛЕМ В АДАПТИВНОМУ СПОРТІ НА ПРИКЛАДІ ТЕНІСУ НАСТІЛЬНОГО

Зинов Микита, Мершавка Валентина

Науковий керівник – Нагорна В. О., к. фіз. вих., доцент

Національний університет фізичного виховання і спорту України,
Київ, Україна

Актуальність. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, кожен десятий мешканець Землі має інвалідність. Війни, інфекційні та спадкові захворювання, екологічні катастрофи, злочинність, алкоголізм і наркоманія, нещасні випадки, вроджені дефекти, травми – все це призводить до збільшення числа осіб з інвалідністю. На жаль за останні чотири роки в Україні збільшилась кількість людей з вадами фізичного розвитку, які були учасниками бойових дій. За даними на 2016 р. Державної служби статистики України, близько 2,8 млн людей в нашій країні мають якусь форму інвалідності [7]. Цим людям стає складно адаптуватися і інтегруватися в сучасне суспільство.

Сучасний стан нашого суспільства вимагає гуманізації всіх аспектів його життя, тому необхідно приділяти особливу увагу людям, що мають недоліки розумового і фізичного розвитку та сприяти їх інтеграції в суспільне життя через використання засобів спорту.

Люди з обмеженими можливостями, навіть з такими серйозними травмами, як ушкодження нижніх кінцівок, за бажання можуть брати участь у змаганнях і досягати спортивних успіхів, а сам спорт є незамінним і надзвичайно ефективним засобом і методом адаптації інвалідів до умов життя здорових людей [1–3].

Водночас, як свідчить практика, крім потужного позитивного впливу олімпійських традицій і принципів на спортивний рух інвалідів, на жаль, спостерігається перенесення на спортивні арени інвалідів тих самих недоліків сучасного олімпійського спорту, що призводить до проблем, які негативно впливають на розвиток адаптивного спорту.

Мета дослідження – визначення основних проблем адаптивного спорту в Україні, та інтеграції інвалідів в суспільне життя через використання засобів спортивних ігор, на прикладі тенісу настільного.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз літературних даних щодо розвитку адаптивного спорту та виявити проблеми адаптивного спорту в світі та зокрема в Україні.
2. Здійснити аналіз статистичних даних показників розвитку адаптивного спорту в Україні за останні роки.
3. Визначити основні проблеми розвитку адаптивного спорту в Україні, що обумовлюють проведення комплексних наукових досліджень.

Методи та організація дослідження: аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури, статистичних матеріалів, педагогічне спостереження під час волонтерської діяльності, методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз літературних і статистичних даних провідних фахівців та Міністерства молоді та спорту України з адаптивного спорту дозволив підтвердити значущість виявлення загальних проблем адаптивного спорту в Україні [5, 7].

За даними Міністерства молоді і спорту України в 2016 р., всіма видами спорту займалося – 941255 особи, з них 11398 – неповносправних, з яких 1152 – тенісом настільним (рис.1).

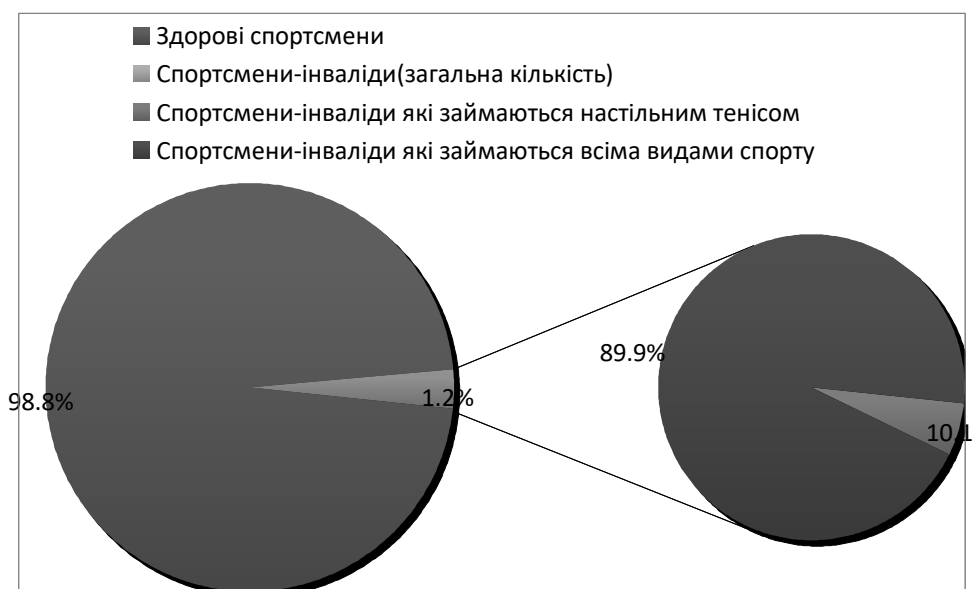

Рис. 1. Показники кількості осіб, які займаються тенісом настільним

За результатами аналізу статистичних даних Міністерства молоді і спорту України за 2014-2016 рр., встановилось, що спостерігається тенденція до зменшення осіб з особливими потребами, які займаються тенісом настільним.

Головними причинами зменшення кількості осіб з особливими потребами, які займаються тенісом настільним є недостатня інформованість про можливість заняттям спортом, недостатня кількість спеціалізованої літератури, відсутність кваліфікованих кадрів, відсутність в клубах, секціях спеціалізованої матеріально-технічної бази, недостатнє дослідження організованих форм занять видом спорту.

До однієї з головних проблем слід віднести також практичне зміщення акцентів з адаптивної спрямованості на досягнення рекордів і здобутки медалей. Відомо, що дискредитація олімпізму прагненням до перемог за всяку ціну принесла олімпійському спорту серйозні моральні витрати.

Не слід забувати про те, що головною метою адаптивного спорту є максимальна самореалізація, підвищення рекреаційного та реабілітаційного потенціалу та рівня якості життя людей з особливими потребами і як наслідок їх соціалізація та подальша соціальна інтеграція.

Саме це зміщення акцентів з адаптивної спрямованості на досягнення рекордів і здобуток медалей вплинуло на динаміку результатів олімпійців та спортсменів-інвалідів (рис. 2).

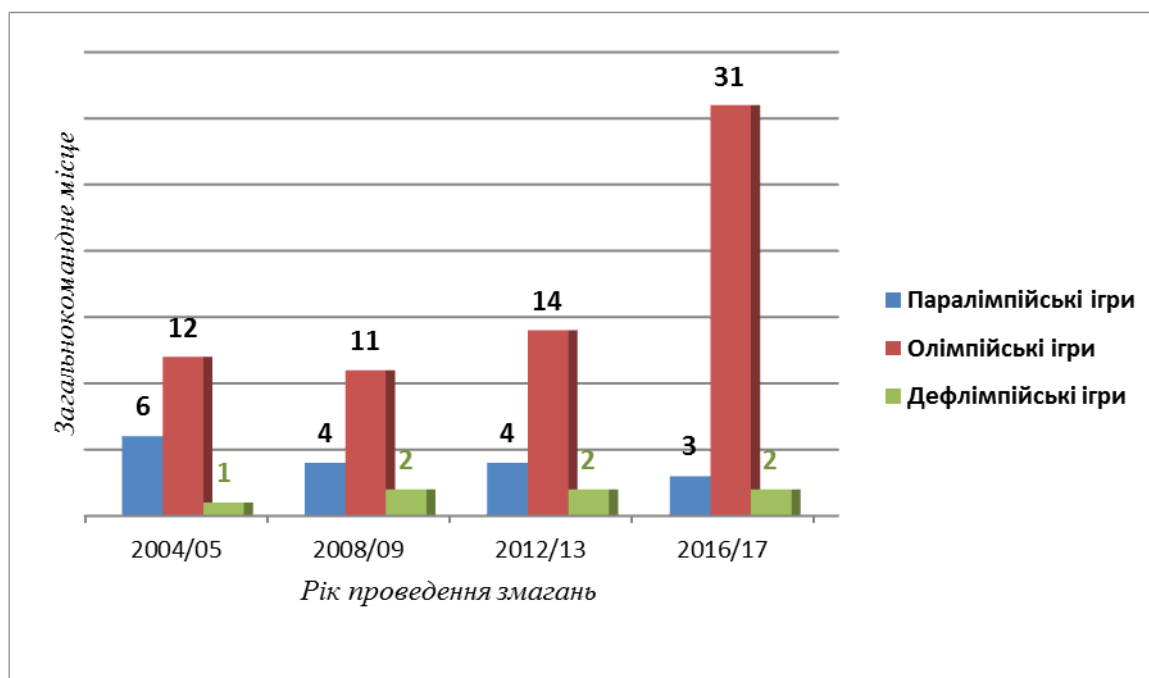

Рис. 2. Динаміка результатів олімпійців та спортсменів з особливими потребами

Так само, як і в олімпійському спорті, подальше зростання результатів в паралімпійському стає неможливим без нових наукових досліджень і науково-методичного супроводу підготовки збірних команд до паралімпійських ігор та міжнародних змагань, що проходять в цій сфері.

Найважливішими факторами, що забезпечують приріст спортивних досягнень, є рухові здібності, технічна майстерність, біоенергетичні можливості спортсменів.

Відомо, що методика роботи залежить від особливостей контингенту спортсменів, і це тим більше очевидно, коли об'єктом психофізичних впливів є атлети-інваліди. Порушення методики тренування може призвести і нерідко призводить до втрати здоров'я в олімпійському спорті. Перенесення методичних схем тренування, виправданих для здорових спортсменів, на людей з особливими потребами не тільки неприпустиме з точки зору людяності і права, а й вкрай небезпечне.

Нерідко в гонитві за максимально високими результатами спортсменам-інвалідам пропонують неадекватні до їх стану здоров'я тренувальні навантаження, які є причиною не тільки негативних фізичних і моральних наслідків, а й призводять до вторинної інвалідності. Тоді перемоги на змаганнях, здобуті такою ціною, і навіть серйозні матеріальні винагороди, не в змозі компенсувати подальше погіршення здоров'я спортсменів-інвалідів.

Адаптивний спорт інтенсивно досліджується в останні роки і передбачає наукове обґрунтування широкого спектра проблем: нормативно-правового забезпечення навчально-тренувальної та змагальної діяльності; управління навантаженням і відпочинком; фармакологічної підтримки спортсменів-інвалідів у періоди граничних і біляграничних фізичних і психічних напружень;

нетрадиційних засобів і методів відновлення; соціалізації та комунікативної діяльності; техніко-конструкторської підготовки як нового виду спортивної підготовки і багатьох інших.

Нами було визначено основні проблеми адаптивного спорту, які вимагають проведення і розробку комплексних наукових досліджень:

Розробка критеріїв нормування навантажень з урахуванням збереження функцій, медичних показників і протипоказників;

Рациональне планування багаторічного тренування усіх нозологічних груп і категорій;

Орієнтування осіб з особливими потребами у виборі спортивної спеціалізації;

Використання традиційних і нетрадиційних засобів відновлення в тренувальному процесі;

Удосконалення організації і методики проведення змагань серед спортсменів з особливими потребами;

Розробка системи самовиховання спортсмена для формування психологічної незалежності особи;

Розробка нових адаптованих засобів і тренажерів на основі новітніх технологій.

Рис. 3. Основні проблеми адаптивного спорту, які обумовлюють проведення комплексних наукових досліджень

Висновки. У ході теоретичних досліджень виявлено тенденцію до зменшення кількості осіб з особливими потребами, які присвячують себе заняттям спорту, проаналізовано основні проблеми розвитку адаптивного спорту на сучасному етапі та визначено основні проблеми адаптивного спорту, які вимагають проведення і розробку комплексних наукових досліджень. Для усунення відмічених вище основних проблем потрібний комплексний підхід державних, спортивних і громадських організацій. Центральним чинником

подальшого розвитку спорту для людей з особливими потребами в нашій країні, на наш погляд, є кадрова політика.

Отже, необхідно наголосити на тому, що вирішення вище зазначених проблем призведе до позитивного впливу на розвиток адаптивного спорту та буде сприяти адаптації та інтеграції у суспільстві людей з інвалідністю, забезпечуючи створення повноцінної та активної нації.

Література

1. Бріскін Ю. А. Теоретико-методичні основи інваспорту / Ю. А. Бріскін. – Львів: Кварт, 2005. – 336 с.
2. Матвеев С. Ф. Історичні, організаційні та соціальні аспекти розвитку спорту інвалідів: навч. посіб. для студ. ВНЗ фіз. вих. і спорту / С. Ф. Матвеев, Ю. А. Бріскін, І. О. Когут. – К.: Асконіт, 2011. – 250 с.
3. Матвеев С., Когут И., Шульга Л. Актуальні проблеми адаптивної фізичної культури і спорту // Наука в олімп. спорті. – 2006. – С. 10–11.
4. Нагорная В., Бейдж М., Дорошенко М. Бильярд как средство социальной реабилитации для лиц с повреждениями позвоночника и спинного мозга / В. Нагорная, М. Бейдж, М. Дорошенко // Материалы Междунар. науч. конгр.: «Спорт. Олимпизм. Здоровье». – Т. II / Кишинев, 5–8 октября. 2016 г. – С 522–526.
5. Нагорна В. О., Дорошенко М. О., Гришко Л. Г., Новікова І. В. Спортивні ігри як пріоритетний напрям адаптивного спорту в Україні / В. О. Нагорна, М. О. Дорошенко, Л. Г. Гришко, І. В. Новікова // Научная дискуссия: вопросы педагогики и психологии: сб. ст. по материалам LX Междунар. науч.-практ. кон. «Научная дискуссия: вопросы педагогики и психологии». – № 3 (60). – М.: Интернаука, 2017. – С. 223–229.
6. Сайт Міністерства молоді та спорту України: [Електронний ресурс] / Режим доступу: [http:// dsmsu.gov.ua/index/ua](http://dsmsu.gov.ua/index/ua)